

Győri Ítéltábla

Pf.IV.20.143/2020/5.

A Győri Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (cím1, eljáró ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt felperes1 (cím2) felperes által a dr. Jakab Zoltán ügyvéd (cím3) által képviselt alperes1 (cím4) alperessel szemben szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Tatabányai Törvényszék 2020. szeptember 2. napján kelt 20.P.20.077/2019/22. számú ítélete ellen az alperes részéről 23. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

rész-közbenső ítéletet

Az ítéltábla megállapítja, hogy a felek között 2008. október 2. napján sz.sz.1. szerződésszámon kötött kölcsönszerződés érvénytelen.

A szerződés érvényessé nyilvánítása és a felperes fizetési kötelezettségének megállapítása tárgyában hozott rendelkezéseket hatályon kívül helyezi és e körben az elsőfokú bíróságot újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítja.

Az alperest az rendszám1 forgalmi rendszámú, Citroën Berlingo típusú személygépkocsi törzskönyvének kiadására kötelező rendelkezést helybenhagyja.

Mellőzi az elsőfokú ítéletnek a perköltség fizetésére vonatkozó rendelkezéseit.

A felperes másodfokú eljárásban felmerült költségét 25.000,- (Huszonötezer) Ft-ban, az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségét 73.000,- (Hetvenháromezer) Ft-ban állapítja meg.

A rész-közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A peres felek sz.sz.1. számon 2008. október 2. napján az rendszám1 forgalmi rendszámú Citroën Berlingo típusú személygépkocsi megvásárlása érdekében CHF (deviza) alapú kölcsönszerződést kötöttek. Az egyedi kölcsönszerződés szerint a kölcsön összege 2.400.000,-Ft, a törlesztőrészletek száma 120 db, azok összege egyenként 29.560,-Ft. Az első törlesztőrészlet esedékessége 2008. november 5., majd ezt követően minden hónap 5. napja. A szerződés úgynevezett havi fix konstrukciójú. Az összes törlesztőrészlet összege 3.547.200,-Ft, a mértékadó devizanem CHF.

[2] A szerződés részévé vált Üzletszabályzat gépjármű hitelezési tevékenységre HIT/2006.05.31. megnevezésű Általános Szerződési Feltétel (továbbiakban: Üzletszabályzat) I.7. pontja szerint havi fix konstrukció esetén, amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a kölcsönbe vevővel a kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli kamat- és / vagy árfolyamesemény. A I.18.c. pont szerint amennyiben a mértékadó devizanem nem forint és nem euró, úgy a mértékadó kamatláb a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanemben 3 havi időtartamra jegyzett a Reuters Monitor megfelelő oldalán naponta közzétett kínálati referencia kamatláb (3 havi London Interbank Offered Rate -LIBOR). Az I.16. pont a tőkére vetített kamatot degresszív módon úgy határozta meg, hogy az a futamidő első 36 hónapját követően 2%-al csökken.

[3] Az Üzletszabályzat I.23. pontja szerinti rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb a Magyar Nemzeti Bank, mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedés (pl: intervenció sáv eltolása, egyéb pénzüpi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamát a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja. A I.24-ben meghatározott mértékadó árfolyam a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötté napján. A I.25.a. pont szerint kamatváltozás I.: a mértékadó kamatláb pénzüpiacon bekövetkezett százalékos értékének változása függvényében a hátralévő törlesztőrészek összegét érintő kamatkülönbözet. A I.25.b. pont alapján kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális devizaeladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet: kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális devizaeladási árfolyam/mértékadó árfolyam)-1). Az Üzletszabályzat X.1. pontja szerint havi fix konstrukció esetén a kölcsönszerződés futamideje a felek minden egyéb jognyilatkozata nélkül meghosszabbodik a kamatváltozás I. és II. megfizetésére rendelkezésre álló fizetési határidő időpontjáig. Az V.6. pont alapján amennyiben a mértékadó devizanem nem magyar forint, a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetben a kölcsönbe vevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euro esetében a mindenkor intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euro keresztárfolyamának változása.

[4] A XII. pont szerint a hitelező jogosult az Üzletszabályzat módosítására, azt azonban annak hatályba lépése előtt legalább 15 nappal korábban ajánlott levélben köteles volt megküldeni a kölcsönbe vevőnek. Amennyiben a kölcsönbe vevő a 15 napos határidő belül írásban nem nyilatkozott, a hitelező az Üzletszabályzat módosítását a kölcsönbe vevő által elfogadottnak tekinthette.

[5] A kölcsönszerződés biztosítékeként 2008. október 2-án a felek opciós szerződés és adásvételi szerződést kötöttek. Az opciós szerződés 2. pontjából következően a hitelezőt megillető opciós jog a kölcsönszerződés biztosítéka. A 4. pont úgy rendelkezett, hogy a hitelező az őt megillető vételi jogot a szerződés aláírásától számított öt éves időtartamon belül, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbe vevő maradéktalanul nem teljesítette.

[6] Az adásvételi szerződés 4.pontja szerint annak hatálybalépésének időpontja az azt megelőző nap, amikor a kölcsönbe vevővel szemben olyan jogerős bírósági vagy egyéb határozatot hoznak vagy okiratot végrehajtási záradékkal látnak el, amely alapján ellene végrehajtás kezdeményezhető.

[7] Az Üzletszabályzat VI. 1. pontja alapján a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvébe a vételi jogot bejegyezteti és intézkedik az iránt, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelezőnek küldje meg. A VI. 3. pont szerint amennyiben a törzskönyv bármely okból a kölcsönbe vevő birtokába kerül, köteles azt haladéktalanul értékküldeményként a hitelező részére továbbítani.

[8] A kölcsönszerződés alapján a felperes összesen 3.500.195,-Ft-ot fizetett meg az alperesnek. Az alperes kimutatása szerint a kölcsönszerződés alapján 765.805,-Ft került elszámolásra a felperessel szemben árfolyamváltozás címén. Az alperes a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) szerinti elszámolási kötelezettségének eleget tett, az elszámolás felülvizsgálatnak minősül.

[9] A felperes módosított kereseti kérelmében a 2008. október 2-án létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte arra hivatkozva, hogy az az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközik, mert nem tartalmazza az ügyleti kamat százalékban kifejezett értékét. Állította, hogy a szerződés azért is érvénytelen, mert az árfolyamkockázattal kapcsolatos alperesi tájékoztatás nem felelt meg a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak, valamint a 93/13/EGK irányelv értelmezésével kapcsolatban kialakult EUB gyakorlatnak és a 2/2014. PJE határozatban írtaknak. Az érvénytelenség megállapítása mellett az annak jogkövetkezményeként alkalmazott elszámolás eredményeként annak megállapítását kérte, hogy az alperes összesen 200.166,-Ft-tal tartozik a felperesnek. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a törzskönyv kiadására.

Arra hivatkozott, hogy az árfolyamkockázat figyelmen kívül hagyása mellett a szerződés szerinti fizetési kötelezettsége összesen az egyedi szerződésben meghatározott 120 x 29.560,-Ft, azaz 3.547.200,-Ft volt, ehhez képest az alperesnek összesen 3.500.195,-Ft-ot fizetett meg. A két összeg különbözete 47.005,-Ft. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tisztességtelen tájékoztatásra figyelemmel a felperest az árfolyamkockázat mindössze 20 %-os mértékben terheli. Az alperes árfolyamváltozás címén összesen 765.805,-Ft-ot számlázott ki a felperesnek, aki ebből az összegből mindössze 153.161,-Ft megfizetésére lenne köteles.

Sem az általa kötött egyedi szerződés, sem az Üzletszabályzat nem tartalmaz olyan rendelkezést, amelyből következően az alperes jogszerűen tarthatná birtokában a gépkocsi törzskönyvét az ügyletkötést követő 5 év elteltével.

[10] Az alperes a módosított kereseti kérelem elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében, valamint a 2/2014. PJE-ben, a 6/2013. PJE-ben, továbbá a 93/13/EGK irányelvben írtaknak és ez utóbbi értelmezésével kapcsolatban kialakult EUB gyakorlatnak megfelel. A viszontkereset megnevezésű, az elsőfokú bíróság által tartalma szerint helyesen érdemi ellenkérelemnek minősített beadványában nem vitatta, hogy a szerződés a kamat százalékos mértékének

meghatározása hiányában érvénytelen. Állította azonban, hogy az ügyletkötéskor a szerződés rendelkezései alapján a kamat százalékos mértéke meghatározható, az 9,23 %.

[11] Arra hivatkozott, hogy a törzskönyv kiadása iránti kereseti kérelem megalapozatlan, mert a felperes nem tett eleget a kölcsönszerződésből eredő valamennyi kötelezettségének. A gépjármű törzskönyve nem az opciós jognak, hanem a kölcsönnek az atipikus biztosítéka volt, s ennek megfelelően nem kerülhet ki a hitelező birtokából mindaddig, amíg az adósnak fizetési kötelezettsége áll fenn.

[12] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a felek által 2008. október 2. napján sz.sz.1. szerződésszámon megkötött kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította azzal, hogy a felperes fizetési kötelezettsége a szerződés alapján alperes felé 120 x 29.560,-Ft kölcsöntörlesztés és 153.161,-Ft árfolyamkülönbözet. Megállapította, hogy a felperes a kölcsönszerződés teljes körű és végleges elszámolásaként 200.166,-Ft-ot köteles az alperes részére megfizetni. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki az rendszám1 forgalmi rendszámú Citroën Berlingo típusú személygépkocsi törzskönyvét a felperesnek, továbbá arra, hogy az állam javára 144.000,-Ft feljegyzett illeték, a felperes javára 152.400,-Ft elsőfokú perköltség fizessen meg.

[13] Ítéletének indokolásában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felek által kötött kölcsönszerződés az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 685. § e) pontja szerinti fogyasztói szerződésnek minősülő devizaalapú kölcsönszerződés volt. Az Üzletszabályzat V.6. pontját egybevetve annak a I.18.c., I.21., I.22., I.23., I.24., I.25.b., I.25.c., IV.4., és IV.7. pontjával az állapítható meg, hogy az árfolyamkockázatról való tájékoztatás nem tett eleget az EUB C-26/13. számú, az EUB C-51/17. számú, az EUB C-126/17. számú és az EUB C-186/16. számú ítéletben foglalt követelményeknek. A törvényszék megállapítása szerint az alperesnek az árfolyamkockázattal kapcsolatban adott tájékoztatása nem felelt meg az egyértelműség, világosság és átláthatóság követelményének. Rámutatott, hogy a tájékoztatás az Üzletszabályzat több különböző fejezetében és alpontjában került elhelyezésre, így annak tényleges és valós tartalmának feltárása és megértése csak úgy volt lehetséges, ha a fogyasztó az Üzletszabályzat több rendelkezését egymással összeveti, együttesen értelmezi. Az Üzletszabályzatban elszórtan szereplő tájékoztatás nem volt alkalmas arra, hogy a felperes az árfolyamkockázat valós tartalmát felismerje, mert az alperes nem hívta fel a felperes figyelmét az egyes szerződési rendelkezések közötti összefüggésre. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás, annak megfogalmazása az Üzletszabályzat különböző pontjaiban való elhelyezése révén kizárta annak lehetőségét, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a reális kockázatot felismerje. Ezt erősítette az a körülmény is, hogy az árfolyamváltozást az alperest megtévesztő módon kamatváltozásként tüntette fel az Üzletszabályzatban. A tájékoztatás egyáltalán nem mutatta be az árfolyamkockázat mechanizmusát. Az Üzletszabályzat V.6. pontja abból mindössze egyetlen tényezőt, a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatot mutatta be, de az sem tért ki a kockázat mibenlétére, annak jellegére.

[14] A tájékoztatás nem tért ki arra, hogy akár az árfolyamváltozás, akár a devizakamatláb változása egyenes arányban, lineáris összefüggésben áll-e a törlesztőrészletek növekedésével, a fogyasztóra rótt gazdasági következményekkel, vagy ezek hatása kumulálódik, adott esetben nem egyenesen arányos a bekövetkezett változás mértékével. Nem tért ki arra sem, hogy a törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértékének jelentős mértékű növekedése

korlátlan, vagy korlátos-e. Az árfolyamváltozással kapcsolatos tájékoztatás nem tette lehetővé, hogy a fogyasztó értékelje a forint leértékelődésének, a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt konkrét gazdasági következményeit. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján tisztességtelen volt.

[15] Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy miután a szerződés érvénytelensége az árfolyamkockázatról való nem megfelelő tájékoztatás alapján megállapítható a felperes további érvénytelenségi okokra alapított kereseti kérelmét érdemben nem vizsgálta.

[16] Az 1/2010. PK. vélemény 5. és 8. pontjára utalva az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánításáról rendelkezett. A Kúria mellett működő Konzultációs Testület ajánlása (továbbiakban: Ajánlás) utalva kifejtette, hogy az érvényessé nyilvánítás tartalmilag két módon képzelhető el. A törvényszék az Ajánlás szerinti két módszertan közül azt a második lehetőséget választotta, hogy a deviza - forint átváltási árfolyamot maximalizálva rögzítette a felperes által viselt árfolyamkockázat felső határát. azt 20 %-os mértékben határozva meg. Ennek során mérlegelte, hogy a szerződés érvénytelensége az alperes magatartására vezethető vissza, így annak következményeit nagyobb mértékben az alperesnek kell viselnie, ugyanakkor a felperesnek is tisztában kellett lennie azzal, hogy a devizaalapú szerződés megkötésével bizonyos mértékű kockázatot vállal.

[17] Az elsőfokú bíróság ítéletében írtak szerint a törvényszéknek kamatról nem kellett döntenie, mert a szerződés nem vált forintalapúvá, a szerződés pedig nem tartalmazott kamatot csupán fizetési kötelezettséget. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a kölcsönszerződés biztosítékaul kikötött vételi jog, mint mellékkötelezettség a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségére tekintettel önállóan nem maradhat fenn, ezért az alperes köteles a gépjármű törzskönyvének a kiadására.

[18] A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott.

[19] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását, a kereset kérelem elutasítását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg abban a részben, hogy a felek között devizaalapú kölcsönszerződés jött létre, ugyanakkor tévedett amikor arra a következtetésre jutott, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelen volt. Valamennyi, az elsőfokú eljárásban tett előadását fenntartva arra hivatkozott, hogy az általa adott tájékoztatás érthető, egyértelmű és világos volt, figyelemmel az EUB C-26/13., az EUB C-183/16., valamint az EUB C-51/17. számú ítéleteiben kifejtettekre. A tájékoztatás alapján a felperes felismerhette az általa vállalt kockázatot, valamint azt, hogy azt teljes mértékben ő viseli. Az Üzletszabályzat I.6., I.7., I.17., I.22., I.23., I.24., I.25.b. és V.6. pontjai megfeleltek a világosság, átláthatóság, érthetőség követelményének. A felperes már az egyedi kölcsönszerződés megkötése előtt is tisztában kellett, hogy legyen az általa megkötni kívánt kölcsönszerződés árfolyamkockázatával, mivel ő maga választott devizaalapú hitelt. Előadta, hogy a Finanszírozási kérelem II. olyan felperesi nyilatkozatot tartalmaz, ami feltételezi, hogy a devizaalapú hitelezés lényegét a felperes ismerte. Az egyedi kölcsönszerződésből és az azzal egységet képező Üzletszabályzatból világos és egyértelműen felismerhető volt az árfolyamváltozás és a fizetési

kötelezettség kapcsolata. Az Üzletszabályzat V.6. pontja másként nem is értelmezhető. Miután a kölcsönszerződés nem tartalmaz olyan tájékoztatást, hogy az árfolyamkockázatot nem kizárólag a felperes viseli, vagy annak felső határa lenne, az adósnak tisztában kellett lennie azzal, hogy az általa vállalt kockázat korlátlan és az teljes egészében rá hárul. A felperes nem tudott eleget tenni a 2/2014. PJE. szerint rá háruló bizonyítási kötelezettségnek azzal kapcsolatban, vagy hogy a tájékoztatásból alappal gondolhatta: az árfolyamkockázatot nem kizárólag, vagy nem teljes mértékben viseli, vagy az nem valós. Nincs annak jelentősége, hogy az üzletszabályzat I.25.b. pontja kamatváltozás II. megnevezést tartalmaz, mert annak tartalmából egyértelműen kitűnik, hogy az valójában árfolyamváltozásra vonatkozik.

[20] Ezt meghaladóan hivatkozott arra, hogy amennyiben az árfolyamváltozással kapcsolatos tájékoztatás tisztességtelensége megállapítható is lenne, az elsőfokú bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményét tévesen határozta meg úgy, hogy az Ajánlás II. módszertanának megfelelően a felperes csak 20 %-os mértékű árfolyamkockázatot köteles viselni. Hangsúlyozta, hogy a 2011. évi LXXV. törvény (forintosítási törvény) 1. § (2) bekezdésében meghatározott árfolyam elvi alkalmazhatóságára az Ajánlás csak utal, ez azonban nem jelenti azt, hogy az árfolyamkockázat felső hataraként a forintosítási törvényben meghatározott árfolyamot kellett figyelembe venni. Rámutatott, hogy a forintosi törvényben rögzített árfolyam a devizaalapú lakáshitelek és pénzügyi lízingszerződések esetében alkalmazható, az egyéb hiteltermékekre, így például a gépjármű finanszírozási kölcsönökre nem. Álláspontja szerint az érvénytelenség jogkövetkezményeként alkalmazott elszámolás során annak van jelentősége, hogy a devizaalapú szerződés alacsonyabb kamatmértéke által nyújtott előnyök meddig ellensúlyozták a fogyasztóra háruló árfolyamváltozásból eredő hátrányokat. Emellett jelentősége van a felvételtől árfolyamnak és az alkalmazott kamatmértéknek is. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tisztességtelensége oka nem az, hogy e kockázatot az adós viseli, hanem az, hogy az adósra hárított kockázat korlátlan, annak nincs felső határa és ezt az adós a szerződés megkötésének időpontjában nem volt képes felismeri. Az Üzletszabályzat I.23. pontjában írtakra figyelemmel a felperes tisztában kellett, hogy legyen azzal, hogy az árfolyam jelentős mértékben is változhat, hiszen maga ez az általános szerződési feltétel nevesítette rendkívüli árfolyam eseményként a 25 %-os mértéket meghaladó változást. Ebből következően az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a felperes által viselt árfolyamkockázat felső határát 20 %-os mértékben állapította meg. Téves az is, hogy az árfolyamkülönbözet címén kiszámlázott összegből a 20 %-os mérték figyelembevételével mechanikusan kiszámítható lenne a felperes fizetési kötelezettsége.

[21] A fellebbezés az alábbiak szerint részben annyiban alapos, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását illetően az elsőfokú ítélet az érdemi tárgyalásra alkalmatlan.

[22] Az elsőfokú bíróság az érdemben helyesen állapította meg, hogy az alperesnek az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatása a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján tisztességtelen.

[23] A szerződéskötés időpontjában hatályos Hpt. 203. §-a a (7) bekezdést még nem tartalmazta, ezt a törvényi rendelkezést csak a 2009. évi CXLVIII. törvény 16. §-a iktatta be, s az 2010. január 1-től volt hatályos. Ebből következően a felperes alaptalanul hivatkozott a Hpt. 203. § (7) bekezdésének sérelmére. Ugyanakkor a szerződéskötés időpontjában hatályos Hpt. 203. § (6) bekezdése szerint a pénzügyi intézmény kötelezettsége volt a felek eltérő

megállapodása hiányában magyar nyelven megadni a Hpt. 203. § (1)-(5) bekezdése szerinti tájékoztatást. A Hpt. 203. § (5) bekezdés a) pontja szerint a Hpt. 205. § (4) bekezdésében meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kellett az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletekre.

[24] Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást illetően az ítéltábla rögzíti, hogy ugyan a felperes az elsőfokú eljárás során kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a szerződéskötést megelőzően keletkezett iratok - így többek között a fellebbezésben is hivatkozott Finanszírozási kérelem II. megnevezésű okirat - csatolására, a bíróság azonban ilyen tárgyú felhívást nem bocsátott ki, a Finanszírozási kérelem II. megnevezési okirat nem vált a per anyagává. Az alperes a fellebbezésében ugyan hivatkozott erre az okira, azonban azt sem az első-, sem a másodfokú eljárásban nem csatolta. Ebből következően az árfolyamkockázatról való tájékoztatás tisztességtelensége kapcsán a perben az egyedi szerződés rendelkezéseit, az Üzletszabályzatot kellett értékelni. A jelen perben nem áll rendelkezésre adat arra vonatkozóan, hogy a szerződéskötést megelőzően a felperes bármilyen tájékoztatást kapott volna az árfolyamkockázattal kapcsolatban az alperestől.

[25] Helytállóan rögzítette a törvényszék, hogy az egyedi szerződés, valamint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában az Üzletszabályzat felhívott pontjai nem tesznek eleget az EUB C-26/132. számú, az EUB C-51/17. számú, az EUB C-126/17. számú és az EUB C-186/16. számú ítéletben foglalt követelményeknek. Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy az EUB C-26/13. számú ítélet rendelkező rész 2. pontja szerint – amint azt az elsőfokú bíróság is kifejtette – a 93/13/EGK. irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek világosnak és érthetőnek kell lennie. Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy az EUB C-126/17. számú ítélet 29. pontja szerinti átláthatóság követelményét kiterjesztően kell értelmezni. Helyes az is, hogy az EUB C-51/17. számú ítélet 73-76. pontjaiból következően a tájékoztatásnak alkalmas kell lennie arra, hogy a kölcsönfelvevő tájékozott és megalapozott döntést hozhasson. Osztja az ítéltábla a törvényszék álláspontját azt illetően, hogy az alperesi árfolyamkockázatról való tájékoztatás egyáltalán nem mutatta be az árfolyamkockázat mechanizmusát. Az Üzletszabályzatnak az e körben hivatkozott pontjai nem mutatták be világosan és átláthatóan a fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázatot nem csak a forintnak a svájci frankhoz viszonyított leértékelődése jelenti, hanem annak részét képezi a devizakamatláb változása is. Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság arra is, hogy e két hatással kapcsolatban a tájékoztatás nem tért ki arra, hogy azok hatása a fizetési kötelezettségre egyenesen arányos vagy kumulálódó-e.

[26] Osztja az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját azzal kapcsolatban is, hogy az átláthatóság, egyértelműség és világosság követelményének nem felel meg az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás, ha az az általános szerződési feltételek jelen esetben az Üzletszabályzat több pontjában elszórva jelenik meg, így azok valós tartalmát a fogyasztó nem, vagy csak számottevő nehézségek árán, az egyes szerződési pontok felkutatásával, összevetésével, együtt értelmezésével állapíthatja meg. Az Üzletszabályzat I.23. pontja sem ismertette részletesebben az árfolyamváltozás mechanizmusát, mindössze a rendkívüli árfolyamesemény fogalmát vezette be azzal, hogy annak a 25 % feletti árfolyamváltozás felel meg.

[27] Módosított védekezésében maga az alperes sem vitatta, hogy a felek szerződése nem tett eleget a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában írtaknak, mert az nem tartalmazta a kamat százalékos mértékét. Kétségtelen, hogy az árfolyamkockázatról való tájékoztatás tisztességtelensége az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi, ugyanakkor az elszámolás során nem hagyható figyelmen kívül az, hogy az egyes befizetések kapcsán az adóst milyen kamatfizetési kötelezettség terheli. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ugyan azt tartalmazta, hogy a törvényszék a kamat százalékos mértékének elmaradására alapított érvénytelenségi okot érdemben nem vizsgálta, azonban az a rendelkezés, miszerint a felperes az egyedi szerződésben meghatározott számú és összegű törlesztőrészlet megfizetésére köteles, valójában kamatfizetési kötelezettséget is tartalmaz, mert az így visszafizetendő összeg meghaladja a kölcsönként kapott tőkeösszeget.

[28] A felperes maga is úgy számolt, hogy a kölcsönként felvett tőke után kamat fizetésére köteles, hiszen az árfolyamkockázat nélkül a fizetendő tartozása összegét az alperesi számítások alapulvételével határozta meg. Önmagában az egyedi szerződésben meghatározott törlesztőrészletek összegéből is kitűnik, hogy a tőke után az alperes kamatot számított fel.

[29] Az alperes a fellebbezésében sem tett a módosított érdemi ellenkérelmétől eltérő olyan előadást, hogy a kamat százalékos mértékének hiánya ne eredményezné a szerződés érvénytelenségét.

[30] Mindamellett, hogy a szerződés érvénytelensége az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tisztességtelensége miatt megállapítható, az érvénytelenség jogkövetkezményeként alkalmazott érvényessé vagy hatályossá nyilvánítás miatt nem mellőzhető annak vizsgálata, hogy a kamat százalékos mértékének hiányára alapított érvénytelenségi ok fennáll-e és az miként orvosolható. Az érvényessé vagy hatályossá nyilvánítás során a bíróságnak az is kötelezettsége, hogy a tisztességtelen, érvénytelen rendelkezéseket kiküszöbölve megállapítsa a szerződés tartalmát. Ebből következően az érvényessé, illetve hatályossá nyilvánítás során a bíróság eljárása nem korlátozódhat csupán arra, hogy meghatározza a feleket milyen fizetési kötelezettség terheli az érvényessé, illetve hatályossá nyilvánított szerződés alapján. Az érvényessé vagy hatályossá nyilvánítás ugyanis azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság az érvénytelenség okát kiküszöböli, úgy, hogy az érvénytelen szerződéses rendelkezések helyébe egy általa helyesnek, érvényesnek tartott szerződéses rendelkezést helyez. Az elsőfokú bíróság azonban ezt elmulasztotta, mert nem határozta meg az ítélet rendelkező részében az érvényessé nyilvánítás során, hogy a felperes milyen mértékű árfolyamkockázatot viselésére köteles és ennek nem vonta le a szerződési rendelkezéseknek megfelelő következményeit sem.

[31] Alapvetően téves az a számítás, ami abból indul ki, hogy amennyiben az árfolyamkockázat csak bizonyos százalékos mértékben terheli a felperest, akkor az alperes által árfolyamkülönbözet címén kiszámlázott összegből mindössze az árfolyamkockázat felső határának megfelelő százalékos mértéket köteles a felperes megfizetni. A szerződéskötés időpontjában irányadó MNB középárfolyam a jelen esetben 154,41 forint/CHF volt. Attól függően, hogy a felperes milyen mértékű árfolyamkockázatot viselésére köteles, amíg a szerződéskötéskori árfolyamhoz képest van árfolyamnövekedés, de az az árfolyamkockázatnak a felperes terhére eső felső határát nem éri el, addig az alperes által árfolyamkülönbözet címén kiszámlázott összeg teljes egészében a felperes terhén marad. A túréshatáron belüli árfolyamváltozásból eredő kiterhelés esetén nincs további

kockázatmegosztás a pénzüintézet és a fogyasztó között, ezért az Ajánlás II. módszertana szerinti érdekegyensúlyvesztés kiküszöbölésére sem kerülhet sor. Az árfolyamkülönbözet címén kiterhelt összegből mechanikusan, egyedül a felperes terhén maradó százalékos arány figyelembevételével nem határozható meg, hogy a fogyasztó milyen összeg megfizetésére köteles vagy részére milyen összeg jár vissza.

[32] Ami a törzskönyv kiadását illeti e vonatkozásban az alperes a fellebbezésében részletes indokolást nem terjesztett elő. A Kúria a perbelivel azonos szerződési konstrukció esetén a Pfv.V.20.945/2017/4. számú ítéletében már megállapította, hogy a jelen szerződés részévé vált Üzletszabályzat XII.1. pontjának tisztességtelenségét közérdekű perben a Szegedi Törvényszék megállapította. A Kúria e döntésében rámutatott, hogy már több határozatában, így a Kúria Pfv.V.21.971/2015/6. számú, a Gfv.VII.30.069/2016/7. számú, a Pfv.V.20.304/2017/8. számú, valamint a BH2017. 13. számú alatti döntésében is állást foglalt abban az kérdésben, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga, mint biztosíték a perbeli konstrukció esetén nem önálló jellegű biztosíték a kölcsönszerződésnek. A törzskönyv csak az opció illetőleg az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került az alperes birtokába. E biztosítékok pedig megszűntek az opciós jog gyakorlására nyitva álló határidő leteltére tekintettel. Ebből következően a törzskönyv nem a kölcsönszerződés önálló atipikus biztosítékát, hanem az opciós jog és az adásvételi szerződés biztosítékát képezi. Az opciós jog a Ptk. 374. § (2) bekezdéséből és 375. § (4) bekezdéséből következően azonban öt év után nem gyakorolható. Ezzel összhangban a felek között létrejött opciós szerződés 4. pontja is a vételi jog gyakorlásának időtartamát öt évben maximalizálja. Az opciós szerződés megkötését követő öt év eltelté után a vételi jog nem gyakorolható, az annak biztosítékául szolgáló törzskönyvet az alperes köteles a felperesnek kiadni.

[33] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla a Pp. 213.§ (2) bekezdése szerinti részítélettel a törzskönyv kiadása tárgyában hozott elsőfokú döntést a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta. A Pp. 213.§ (2) bekezdése szerinti közbenső ítélettel megállapította a kölcsönszerződés érvénytelenségét. Az érvénytelenség jogkövetkezményei tárgyában hozott rendelkezéseket a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú bíróságot újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasította.

[34] Az elsőfokú bíróságnak tisztáznia kell, hogy a tisztességtelen tájékoztatásra figyelemmel a felperest milyen mértékű árfolyamkockázat terheli. Ezt mind százalékos mértékben, mind a szerződés megkötésének időpontjában irányadó MNB középárfolyamhoz viszonyítva forintban kifejezve is meg kell határozni. Ehhez képest kell vizsgálnia, hogy az alperes milyen időpontban, milyen árfolyam alapulvételével, milyen összegben terhelte ki árfolyamváltozást a felperes felé. A felperes teljesítéseiből milyen összegek számolhatók el az így kiterhelt árfolyamkülönbözetre. Vizsgálnia kell a bíróságnak azt is, hogy a kiterhelt árfolyamkülönbözet milyen összegben, mikor haladta meg azt a mértéket, amit a felperes viselni köteles. Mindemellett az elsőfokú bíróságnak döntenie kell abban a kérdésben is, a felek szerződése alapján meghatározható-e, hogy a szerződéskötéskor a felek milyen ügyleti kamatban állapodtak meg. Amennyiben e kamat százalékos mértéke nem határozható meg, vizsgálnia kell, hogy az érvénytelensége oka e körben milyen módon küszöbölhető az, az a nemzeti jog diszpozitív rendelkezéseivel pótolható-e. A kamatfizetési kötelezettség és a felperest terhelő árfolyamkockázat egybevetésével kell meghatározni azt, hogy a felperest terheli-e és ha igen milyen fizetési kötelezettség az alperes felé, az összegszerűségében hogyan alakul.

[35] Peres feleknek a másodfokú eljárásban felmerült költségeit az ítéltábla a Pp. 252.§ (49) bekezdése alapján az alperes által lerótt fellebbezési illetékre figyelemmel csupán megállapította, annak viselése tárgyában az elsőfokú bíróságnak kell döntenie.

Győr, 2021. március 30.

Dr. Zámbó Tamás sk.

Dr. Szalay Róbert sk.

Dr. Szabó Péter sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

.